

Od Redakcji	5
Temperament	7
Początki badań nad temperamentem	8
Konstytucjonalne typologie temperamentu	11
Typologia E. Kretschmera	11
Typologia W. H. Sheldona	15
Genetyczna typologia temperamentu K. Conrada	17
Krytyka typologii konstytucjonalnych	20
Podsumowanie	21
Typologia Pawłowa i neopawłowowska koncepcja podstawowych właściwości układu nerwowego	22
Typologia układu nerwowego według I. P. Pawłowa	22
Wkład neopawłowistów do badań nad podstawowymi cechami układu nerwowego	26
Cechy układu nerwowego wyodrębnione przez następców Pawłowa	26
Związek cech układu nerwowego z działalnością człowieka	29
Podsumowanie	32
Właściwości temperamentu nawiązujące do teorii aktywacji	32
Ekstrawersja-introwersja	34
Neurotyczność	38
Lęk	39
Impulsywność	42
Poszukiwanie doznań	44
Wymiar wzmacniania-tłumienia stymulacji	46
Podsumowanie	49
Opisowe teorie temperamentu	50
Heymans i Wiersma — inicjatorzy badań kwestionariuszowych nad temperamentem	51
Czynnikowe teorie temperamentu na przykładzie koncepcji J. P. Guilforda	53

Interakcyjna teoria temperamentu w świetle badań podłużnych	57
Podsumowanie	60
Regulacyjna teoria temperamentu	61
Definicja temperamentu	62
Podstawowe cechy temperamentu	64
Reaktywność	64
Aktywność	65
Charakterystyka czasowa zachowania	67
Reaktywność jako współdeterminanta odporności na stres	69
Cechy temperamentu a styl działania	71
Temperament a osobowość	74
Podsumowanie	78
Literatura zalecana	79
Słowniczek	80

Inteligencja 83

Pojęcie inteligencji	84
Przegląd podstawowych stanowisk dotyczących rozumienia inteligencji	84
Własna definicja pojęcia inteligencji	87
Podsumowanie	89
Teorie inteligencji	90
Teorie strukturalne	90
Hierarchiczne teorie inteligencji	91
Teorie inteligencji oparte na czynnikach równorzędnych	94
Uwagi krytyczne dotyczące strukturalnych teorii inteligencji	97
Rozwojowa teoria inteligencji Piageta	98
Teorie zdolności oparte na koncepcji działania	100
Działalność jako warunek niezbędny powstania zdolności	100
Zdolności ludzkie jako produkt przyswojenia doświadczeń społeczno-historycznych	101
Uwagi krytyczne	102
Nowe trendy w badaniach nad inteligencją	103
Triarchiczna teoria inteligencji człowieka	104
O triarchicznej teorii inteligencji kilka uwag krytycznych	108
Podsumowanie	109
Pomiar inteligencji	111
Iloraz inteligencji jako miara różnic indywidualnych w poziomie inteligencji	111
Wybrane testy inteligencji	115
Indywidualne testy inteligencji	116
Grupowe testy inteligencji	118
Krytyka testów inteligencji	121
Argumenty przeciwko trafności testów inteligencji	121
Społeczne konsekwencje wynikające z pomiaru inteligencji	123
Podsumowanie	125
Podstawowe czynniki determinujące różnice indywidualne w inteligencji	126
Badania nad rolą czynnika genetycznego we współdeterminowaniu różnic indywidualnych w poziomie inteligencji	128

Zbieżność w charakterystyce inteligencji jako funkcja stopnia pokrewieństwa genetycznego	129
Wskaźnik h^2 jako miara wkładu genotypu w wariancję inteligencji	131
50% dziedziczność — 50% środowisko	132
Badania nad wpływem czynnika środowiskowego na różnice indywidualne w inteligencji	136
Zmiany w poziomie inteligencji u osób poddanych silnej deprywacji środowiska społecznego	136
Rola kontrolowanych elementów środowiska społecznego w determinowaniu wariancji II	138
Podsumowanie	141
Wybitne zdolności umysłowe a talent	143
Wybitne zdolności umysłowe jako kategoria inteligencji wynikająca ze statystycznego rozkładu //	143
Wyniki badań nad osobami o wybitnych zdolnościach umysłowych	145
Talent jako wyraz wybitnych zdolności ogólnych i specjalnych, urzeczywistniających się w działalności człowieka	148
Podsumowanie	151
Literatura zalecana	152
Słowniczek	152
Bibliografia	155